basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

VISUELE KUNSTE V2

(PRAKTIES)

20 JULIE–19 OKTOBER 2018

PUNTE: 100

TYD: **ONDERWERP 1:** Moet gedurende die 3de kwartaal by die skool en/of tuis gedoen word. [50]

ONDERWERP 2: Moet gedurende die 4de kwartaal onder gekontroleerde omstandighede SLEGS by die skool gedoen word: 'n minimum van 12 uur en 'n maksimum van 24 uur. [50]

Hierdie vraestel bestaan uit 22 bladsye.
Hierdie vraestel moet in volkleur gedruk word.

Kopiereg voorbehou

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit TWEE afdelings:

   ONDERWERP 1: BRONBOEK
   ONDERWERP 2: DIE KUNSWERK

2. Beantwoord AL die vrae in ONDERWERP 1 en ONDERWERP 2.

3. Jou onderwyser moet hierdie eksamen inlei en fasiliteer.

4. In hierdie eksamen word daar van jou verwag om die volgende vaardighede te toon:

   - Pas gevorderde benaderings onafhanklik en kreatief toe en genereer idees in reaksie op 'n projek-opdrag.
   - Toon 'n gevorderde graad van tegniese vaardigheid met die gebruik van 'n verskeidenheid materiaal en tegnieke.
   - Los visuele en konseptuele probleme op met die skep van verbeeldingryke en innoverende kunswerke deur 'n persoonlike en ekspressiewe visuele taal te gebruik.
   - Bestuur tyd en die werkproses doeltreffend en bied eie werk op 'n professionele manier aan wat die ekspressiewe en konseptuele impak van die werk versterk.

5. Jou finale praktiese eksamen in graad 12 verteenwoordig die hoogtepunt van jou kunsstudies hierdie jaar. Jou kreatiwiteit, oorspronklikheid en vaardigheid sal ten toon gestel word. Mag jy dit geniet om hierdie kunswerk te skep en mag dit vars en oorspronklik wees en persoonlike ervaring oordra.

ONDERWERP 1: BRONBOEK (Gekonseptualiseer deur die ontwikkeling en verwesenliking van kreatiewe idees)

Die bronboek bied insig oor hoe jy idees gevorm het, hoeveel alternatiewe jy ondersoek het, asook ander prosesse wat tot die finale werk gelei het. Die bronboek moet al die denkprosesse wat tot die skep van die kunswerk gelei het, duidelik oordra.

Jy moet visueel die 'storie' vertel van hoe jou kunswerk uitgedink, ontwikkel en geskep is deur tekenwerk, eksperimentering en skryfwerk. Dit moet jou individualiteit en kreatiwiteit as 'n Visuele Kunste-kandidaat weerspieël.

Die bronboek maak 'n belangrike deel van hierdie eksamen uit. Jy mag by die skool en by die huis daaraan werk.

Merk hierdie bronboek duidelik as eksamenwerk en bied dit saam met jou finale kunswerk, ONDERWERP 2, aan.

Direkte kopiëring uit tydskrifte, die internet, ens. word NIE toegelaat NIE. Direkte kopiëring van 'n visuele beeld wat nie jou eie is nie, SAL GEPENALISEER WORD. Dit is 'n vorm van plagiaat en is onaanvaarbaar.

Die proses van TRANSFORMASIE (VERANDERING) van die bronmateriaal is uiters belangrik.

As jy geskikte ontleende visuele beelde moet gebruik, moet jy dit met jou eie, oorspronklike visuele beelde kombineer om JOU EIE INTERPRETASIE TE ONTWIKKEL.

Die bronboek is deel van jou kreatiewe reis om die finale kunswerk te ontwikkel. Dit moet jou kreatiwiteit as 'n kunskandidaat weerspieël deur esteties opwindend en kreatief in die aanbieding daarvan te wees.

ONDERWERP 2: DIE KUNSWERK (Die maak van kreatiewe kunswerke, die bestuur van die proses en aanbieding deur veilige praktyk te volg)

Die eksamenwerk moet met gebruik van 'n minimum van 12 uur en 'n maksimum van 24 uur, in die teenwoordigheid van die Visuele Kunste-onderwyser, in die kunslokaal, gedoen word.

ALGEMENE RIGLYNE

1. Daar word van jou verwag om EEN kunswerk te skep in die **praktiese dissipline wat jy hierdie jaar gekies het**.

2. Jy kan jou werk aanbied as 'n enkele stuk of moontlik in die vorm van 'n diptiek, triptiek of 'n reeks werke wat as een kunswerk gelees word.

3. **Jy mag NIE die kunswerk uit die eksamenlokaal verwyder NIE. Dit word as 'n eksamenonreëlmatigheid beskou.**

4. Jy moet die vraestel met jou Visuele Kunste-onderwyser bespreek VOORDAT jy met die finale kunswerk begin.

5. Daar is geen beperkings op grootte nie, maar die kunswerk moet hanteerbaar en duursaam wees ten opsigte van vervoer na die eksamensentrum, indien die provinsie dit vereis.

6. Onthou die belangrikheid van die elemente en beginsels van kuns, soos lyn, vorm, kleur, tekstuur, ruimte, ritme, balans, harmonie, verhouding en komposisie.

7. Daar is geen spesifieke voorskrifte ten opsigte van die styl van die werk nie. Dit kan naturalisties, ekspressionisties, dekoratief, ens. wees.

8. Kies verbeeldingryke onderwerpe, temas, simbole en metafore om 'n ekspressiewe, emosionele, konseptuele of perseptuele kunswerk te skep.

9. Jy kan ander media insluit om gemengdemedia-werk in enige van die praktiese dissiplines te skep.

Tema

Bagasie/Las

> Alles wat ek gedoen het wat belangrik is, kan in 'n klein tassie gepak word.
> – Marcel Duchamp 1952

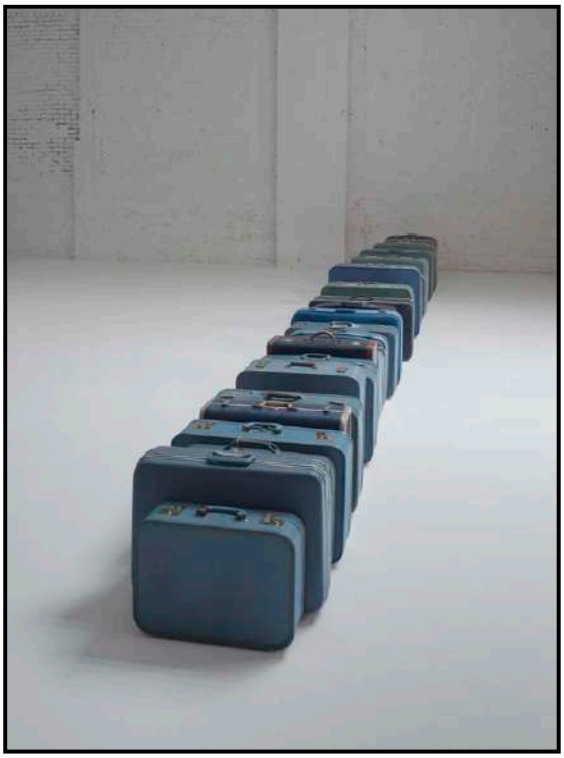

FIGUUR 1: Zoe Leonard, ***1961, 2002 – Ongoing Suitcases (1961, 2002 – Onafgehandelde Tasse)**,* ou tasse vir elke jaar van die kunstenaar se lewe, 2002.

FIGUUR 2: Karen Cronje, ***Burden (Las)***, olie op doek, 2017.

Elkeen van die tasse in die ry in Zoe Leonard se kunswerk, stel 'n jaar van haar lewe voor. Elke jaar voeg sy nog 'n tas, volgepak met herinneringe en nostalgie, by die kunswerk. Die tasse is 'n unieke driedimensionele selfportret van die kunstenaar en verwys ook na haar persoonlike geskiedenis. Zoe Leonard is die kind van vlugtelinge wat van Pole tot Italië rondgetrek het en uiteindelik in Amerika beland het.

bagasie; tasse; koffers; sakke; trommels; besittings; gereedskapsakke; toerusting; goed; uitrusting; gerei; toestelle

Hierdie tema is bedoel om jou te inspireer en uit te daag. Dit is oop vir 'n wye reeks vertolkings binne jou spesifieke dissipline. Jou vertolking moet die hoogtepunt van die kreatiewe proses wees waarmee jy in graad 10 begin het.

BAGASIE (SELFSTANDIGE NAAMWOORD)

- Tasse, koffers en trommels wat persoonlike besittings bevat; ingepakte reisgoed; bagasie
- Voorrade en uitrusting (vervoerbaar), veral wat 'n leër saamneem vir sy gebruik
- Ontasbare dinge (soos gevoelens, omstandighede of oortuigings) wat vir ons 'n las is
- Emosionele bagasie

FIGUUR 3: Betontasse, gemerk ***John Smith***, is deel van 'n kunsversameling in Estland (Oos-Europa) deur Jaan Manitski versamel.

Die tasse herinner ons aan diegene wat gedurende die Tweede Wêreldoorlog uit Estland moes vlug.

Ons almal dra bagasie saam met ons, nie net fisies nie, maar ook figuurlik en emosioneel. Dit kan positief of negatief wees. Dit sal ons persoonlike en familiegeskiedenisse, herinneringe en ervarings insluit. Watter bagasie dra jy? Hoe dra jy dit?

FIGUUR 4: He Xun, ***Empty Baggage (Leë Bagasie)***, olie op doek, 2013.

Sakke is sedert die vroegste tye van die beskawing gebruik om persoonlike artikels in rond te dra en daar was 'n verskeidenheid ontwerpe vir 'n paar gebruike, soos sakke met knippe, leersakke en beursies met lang toetrekkoorde. Die tas as 'n funksionele voorwerp is 'n simbool van mobiliteit en laat 'n mens aan verskillende tipes reise dink: van die betowerende wegbreekvakansies van stralerjakkers of die gewone gemak van die familievakansie tot die gedwonge verskuiwing van bannelinge en vlugtelinge.

LAS (SELFSTANDIGE NAAMWOORD)

'n Las is wanneer iemand iets wat swaar is, vashou of dra of wanneer iemand iets wat moeilik of onaangenaam is, moet aanvaar of hanteer.

- Iets wat gedra word
- Iets onderdrukkend of kommerwekkend
- 'n Las dra
- Die kapasiteit/vermoë om 'n vrag te dra

Die handsak het uit 'n verskeidenheid praktiese behoeftes ontwikkel. Daar is sakke vir spesifieke doeleindes, soos leeraktetasse vir die kantoor en praktiese leer- en plastieksakke vir daaglikse gebruik wanneer daar gestap of gekuier word. Daar is ook elegante, blink handsakkies en palmhandsakkies vir gebruik in die aand. Handelsmerke het in die 20ste eeu belangrik geword en modeontwerpers, soos Louis Vuitton, Gucci en Prada, het die handsak as 'n belangrike bykomstigheid beskou.

FIGUUR 5: ***Antieke Assiriese Reliëfkerfwerk*** van 'n handsak, moontlike voorstelling van die kosmos, Nimrud, 883.

FIGUUR 6: ***Die Wêreld se Oudste Beursie*** is gevind wat met 'n 100 hondetande versier is. Opgrawers by 'n terrein naby Leipzig het meer as 'n 100 hondetande, wat baie na aan mekaar gerangskik was, in 'n graf wat tussen 2500 en 2200 v.C. gedateer is, opgegrawe. Die leer of materiaal het mettertyd verdwyn en al wat oorgebly het, is die tande.

FIGUUR 7: Dior, 'n ***Pienk, Geel en Blou Handsak met Silwermetaalware***, 2014.

WAT SOU JY IN EEN SAK PAK AS JY VOOR 'N RAMP MOES UITVLUG?

Byna 100 000 mans, vroue en kinders het in 2017 uit hulle oorlogsgeteisterde tuislande gevlug. Hulle het op rubberbote oor die Egeïese See na die Griekse eiland, Lesbos, gereis. Die Internasionale Reddingskomitee en die fotograaf, Tyler Jump, het foto's vir die reeks, 'What's in my bag?' ('Wat is in my sak?') gedokumenteer. Die visuele beelde hieronder toon die inhoud van een persoon se bagasie, wat die verhale van sy geskiedenis, familie en sy hoop vir die toekoms verpersoonlik.

FIGUUR 8: 'n ***Tiener met die naam Iqbal*** het honderde myle gereis en koeëls ontduik om uit Afganistan te ontsnap. Sy rugsak het tandepasta, room om jou gesig wit te maak, 'n kam, 'n naelknipper, verbande, 100 Amerikaanse dollar, 130 Turkse lira, 'n slimfoon en 'n bystandselfoon bevat.

Leaving on a Jet Plane
deur John Denver

All my bags are packed
I'm ready to go
I'm standin' here outside your door
I hate to wake you up to say goodbye
But the dawn is breakin'
It's early morn
The taxi's waitin'
He's blowin' his horn
Already I'm so lonesome
I could die

FIGUUR 9: Jan van der Merwe, ***Baggage Arrival (Bagasie-aankoms)***, gemengde media, geroeste metaal, 2001.

KUNSTENAARS WAT BAGASIE/LAS AS 'N TEMA ONDERSOEK HET

Talle kunstenaars het deur die jare die tas vir groot simboliese effek gebruik. 'n Tas kan 'n mens aan 'n hele reeks reisende/rondtrekkende tipes laat dink, of hulle nou professioneel of meer vry van gees is. 'n Las is wanneer iemand iets wat swaar is, vashou of dra of wanneer iemand iets wat moeilik of onaangenaam is, moet aanvaar of hanteer.

FIGUUR 10: Greg Drasler, ***Flight to Egypt (Vlug na Egipte)***, olie op doek, 1988.

FIGUUR 11: Honore Daumier, ***The Burden (Die Las)***, olie op doek, 1853.

FIGUUR 12: Clara Lieu, ***Self-Portrait from Falling Project (Selfportret uit Falling-projek)***, houtskool, 2013.

FIGUUR 13: Marcel Dzama, ***Untitled (Suitcase with Three Heads) (Ongetiteld [Tas met Drie Koppe])***, tas, handgemaakte gipsmaskers en handpoppe, 2007.

FIGUUR 14: Dieter Roth, ***Staple Cheese (A Race)(Stapelkaas ['n Resies])***, tasse en gemengde soorte kaas, 1970.

Dieter Roth het 37 tasse vol oopgemaakte blokke camembert- en cheddarkaas gepak. Sy installasie is in rye gerangskik asof die tasse vir hulle eienaars gewag het wat die glans van die makro-stralerjakkerstydperk oorgedra het. Maar die reukie van middelklasaansien was net 'n dwaalspoor tot die inhoud wat binne besig was om te verrot. As deel van die aanbieding is 'n tas elke dag oopgemaak, wat die stank wat deur die galery gesweef het, vererger het. Die tasse was naderhand verrottende poele wurms en uiteindelik het gesondheidsbeamptes die uitstalling toegemaak.

FIGUUR 15: Vitamorte, ***Apparatus for (Negative) Thinking (Apparaat vir (Negatiewe) Denke)***, was en leertas, 2017.

FIGUUR 16: Nausheen Saeed, ***Females as Baggage or Luggage (Vroue as Bagasie)***, materiaal, veselglas, ritssluiers, bande en handvatsels, 2013.

Die kunstenaar impliseer dat vroue 'n 'las' is wat so gou as moontlik in 'n huwelik weggepak moet word. Sy beskou bagasie as 'n besitting en dat vroue, in hulle rolle as moeders, vroue, susters en dogters, altyd aan ander behoort. Wat binne gebêre is, is baie persoonlik.

FIGUUR 17: Alex Moscoso Española, ***Excess Baggage (Migrant White number 1) (Oortollige Bagasie [Migrant Wit nommer 1])****,* akriel op gebruikte klere, tou en 'n gebruikte boks wat die kunstenaar se persoonlike besittings en waardevolle items bevat, 2010.

FIGUUR 18: Yinka Shonibare**,** ***Homeless Child (Hawelose Kind)***, materiaal, tasse, voorwerpe wat gevind is, 2013.

Shonibare ondersoek, deur parodie en ironie, vraagstukke oor identiteit, sosiale hiërargie en die kolonisasie van Afrika.

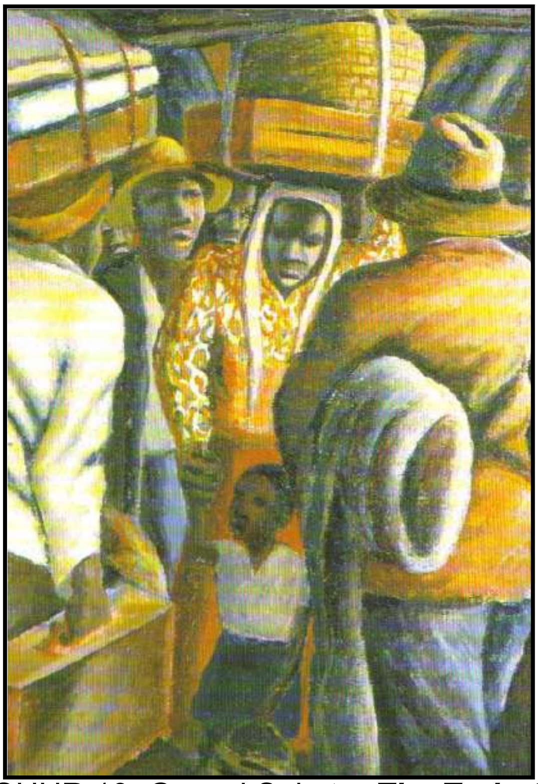

FIGUUR 19: Gerard Sekoto, ***The Train Crowd (Die Treinskare)***, olie op doek, 1945.

FIGUUR 20: Agim Sulaj, ***Refugees (Vlugtelinge)***, grafiet op papier, 2016.

Hierdie werk is aan die vlugtelingtragedie opgedra; die mense wat na 'n beter lewe soek, maar wat dikwels 'n tragiese einde het. Hulle drome verdrink in die groot immigrasiedraaikolk.

FIGUUR 21: Matthew Hindley, ***Kalypso***, olie op doek, 2008/9.

FIGUUR 22: Nobukho Nqaba, ***Umaskhenkethe likhaya lam***, foto, 2012.

'Umaskhenkethe' is die Xhosa-woord vir die plastiekmaassak wat in China gemaak word. 'Unomgcana' beteken 'die een met strepe' en 'Umaskhenkethe' beteken 'die reisiger'. In Suid-Afrika is die sak algemeen as die China-sak, Zimbabwe-sak, Khumbulekhaya-sak of Mashangaan-sak bekend. Hierdie sakke staan bekend as die Ghana-moet-huis-toe-gaan-sak in Nigerië, die Bangladeshi-sak in die VK, Turkse sakke in Duitsland, Meksikaanse sakke in Amerika en die 'Guyanese Samsonite' in die Karibiese Eilande. Hierdie sakke het wêreldwye simbole van migrasie geword, nie net oor grense nie, maar ook binne lande. Hierdie sakke is voorwerpe wat 'n huis/tuiste dra en is die middel tot oorlewing vir 'n mens wat nie baie het nie.

FIGUUR 23: Francesco Sambo, ***My Head in a Bag (My Kop in 'n Sak)***, digitale fotografie, 2014.

Sambo beweer: 'Die werklike wêreld is te klein vir my. Ek ontdek in 'n papiersak dat my verbeelding geen perke het nie.'

FIGUUR 24: Mona Hatoum, ***Traffic (Verkeer)***, tasse en mensehare, 2002.

FIGUUR 25: Gan Chin Lee, ***Lebuh Pudu***, olie op doek, 2013.

Voordat jy met jou kunswerk begin, is dit belangrik om PERSOONLIK te reageer en van afgesaagde visuele beelde weg te skram.

Onderwysers moet die aanvanklike dinkskrum/navorsingsproses fasiliteer.

Begin deur die tema BAGASIE/LAS in die vorm van 'n breinkaart in jou bronboek te konseptualiseer.

Gebruik die riglyne hieronder om 'n kunswerk te skep waarin jy idees, emosies en gedagtes oor BAGASIE/LAS deel. Jou onderwyser moet hierdie proses fasiliteer.

- Bedoelings, doelwitte of idees wat jy graag wil oordra
- Visuele beelde wat jou bedoelings die beste sal uitdruk
- Verkenning van en eksperimentering met materiaal en tegnieke, wat ten minste **EEN tonale tekening relevant tot die tema** moet insluit
- Ten minste 30% moet tekeninge wees om jou konsepontwikkeling te verduidelik, wat ten minste EEN tonale tekening moet insluit
- Media wat hierdie idees suksesvol kan oordra
- Tegnieke wat die geskikste sal wees om te gebruik om jou media en jou idees uit te druk
- Grootte, formaat en aanbieding wat jou idees die beste sal pas
- Sien die assesseringskriteria op bladsy 15 en 16.

LET WEL:	Jy kan ÓF Bagasie ÓF Las as aparte temas interpreteer ÓF jy kan 'n kombinasie daarvan interpreteer.

Jy kan die volgende in verband met die idee van BAGASIE en/of LAS in ag neem:

- Wat is in die sak?
- Fisiese bagasie
- Fisiese laste
- Emosionele laste
- Intellektuele bagasie
- Beskadigde bagasie/onnodige bagasie
- Persoonlike emosionele bagasie, die gevoelens wat jy oor jou verlede het en die dinge wat met jou gebeur het, wat dikwels 'n negatiewe effek op jou gedrag en houding/ingesteldheid het
- Bagasie-ondersoek
- Kajuitbagasie op 'n vliegtuig
- Artillerie-bagasie
- 'Bagasie', soos jou familiegeskiedenis en ervarings
- Trek/Verhuis/Migrasie
- Eie ondersoek

ASSESSERINGSKRITERIA VIR PRAKTIESE WERK

Uitstaande	90–100	• Die kandidaat het baie idees ontwikkel; het ongewone kombinasies of veranderinge probeer voor een finale idee gekies is; het verbindings met vorige kennis gemaak; bemeester probleem-oplossingsvaardighede. • Poging is veel meer as wat vereis was. • Die 'WOW'-faktor is duidelik. • Werk toon groot mate van innovering. Die werk as 'n geheel is vol selfvertroue en spreek tot 'n mens; dit vang die kyker vas met die uitstaande visuele eienskappe. • Die werk toon duidelik 'n oorspronklike visie, 'n verskeidenheid innoverende idees en/of die neem van risiko's en vindingryke artikulasie van 'n wye reeks elemente en beginsels. • Inhoud/Konseptuele rykdom van die werk is uitstekend. • Uitstaande en oorspronklike aanbieding; buitengewone vermoë; kreatiewe rykheid; insiggewend; vlot; hoë vaardigheid; waarneming en kennis kragtig uitgedruk; ondersteun deur 'n oorspronklike of ongewone keuse van relevante visuele verwysings.
Uitstekend	80–89	• Treffende impak; gedetailleerd; goed georganiseerd en samehangend; afgerond; vaardigheid duidelik; ondersteun deur oorspronklike/ ongewone/relevante visuele verwysings; aanbieding oorspronklik en oorwoë; minder beslis; 'n paar geringe foute sigbaar. • Die meeste van die bostaande, maar sonder die 'WOW'-faktor. • Dikwels uitstekende tegniese vaardighede, maar nie so innoverend nie OF baie innoverend, maar 'n gebrek aan tegniese rykheid.
Baie goed	70–79	• Goed georganiseerd, soos hierbo, maar 'n gebrek aan die 'glans en sprankel' (minder oortuigend ten opsigte van verbeelding, kreatiwiteit en innovering); goeie vlak van bevoegdheid en keuse van inhoud; ondersteun deur 'n goeie keuse van relevante visuele verwysings; duidelike sorg en moeite gedoen met oorspronklike aanbieding; 'n paar ooglopende teenstrydighede/tekortkominge sigbaar. • Goeie bewyse van moeite en toewyding. • Interessant/Innoverend/Kreatief, maar nie tegnies afgerond nie. • Tegnies goed, maar gebrek aan konseptuele rykheid of andersom.
Goed	60–69	• Die werk toon 'n mate van oorspronklikheid; duidelike bedoeling; oortuigend; eenvoudige direkte gebruik van medium; toon begrip, maar neig soms na die alledaagse en stereotiepe reaksie; voldoende keuse van relevante visuele verwysings; redelik moeite gedoen met aanbieding; steurende/ooglopende teenstrydighede. • Goeie vlak van bevoegdheid.
Gemiddeld	50–59	• Voldoende; voel meganies; nageboots of gekopieer; min insig. • Verbeeldingloos; enkele visuele verwysings nie altyd duidelik geïdentifiseer nie. • Billike aanbieding; baie steurende teenstrydighede. • Gemiddelde vlak van tegniese bevoegheid; moontlik beperkte betrokkenheid met betrekking tot tyd en moeite. • Beelde is uit 'n ander bron gekopieer, met min transformasie van beelde. • Min bewyse dat iets ongewoons probeer is. • Die omvang van die werk is eng en/of herhalend.

Ondergemiddeld	40–49	• Genoeg materiaal/werk om te slaag; nie logies saamgestel nie. • Beperkte keuse van inligting; swak tegniese vaardighede en/of gebrek aan tyd aan taak gewy, kan bydraende faktore wees. • Min gebruik van visuele inligting; lomp of nalatige aanbieding; benodig ondersteuning/motivering om te slaag. • Beelde is uit 'n ander bron gekopieer met baie min transformasie. • Komposisie is swak en onontwikkeld; geen bewyse van beplanning nie, of onvolledige beplanning.
Swak	30–39	• Net genoeg materiaal/werke om te slaag. • Visueel oninteressant; onkreatief; beperkte/swak tegniese vaardighede gebruik. • Min moeite gedoen om inligting op 'n aanvaarbare wyse aan te bied; min of geen visuele inligting/verwysings nie. • Algemene gebrek aan toewyding; benodig ondersteuning/ motivering om te slaag. • Onvoldoende tyd aan taak gewy; standaard onder dit wat aanvaarbaar is. • Swak oplossings vir probleme; kunswerk is gekopieer en oppervlakkig; geen bewyse van oorspronklike denke nie.
Baie swak Druip	20–29	• Baie min inligting; onsamehangend; nie maklik om na te kyk nie; weinig of irrelevante werk/visuele inligting. • Geen moeite gedoen om werk op 'n aanvaarbare manier aan te bied nie; algemene gebrek aan toewyding/samewerking. • Baie swak vaardigheidsvlak. • Projek is baie swak of onvoltooid. • Swak artistiese besluitneming; kandidaat lewer min insette. • Klasse is misgeloop en kandidaat het nie die tyd ingehaal nie.
Onaanvaarbaar Druip	0–19	• Onsamehangend; irrelevant; baie min of geen werk nie; gebrek aan selfs beperkte vaardighede; geen toewyding/samewerking nie. • Werk onvoltooid. • Swak artistiese besluitneming; kandidaat het geen moeite gedoen nie. • Die meeste klasse is misgeloop en die kandidaat het nie die tyd ingehaal nie.

ONDERWERP 1: BRONBOEK

ASSESSERINGSKRITERIA	Dit sluit die volgende in:	Punte-toekenning
Konsepontwikkeling	• Breinkaarte, benoemde sketse en tekeninge om konsepontwikkeling te toon.	
Navorsing, ondersoek, eksperimentering, ens.	• Dit moet **sommige of al** die volgende insluit: o Sketse, tekeninge, foto's, visuele beelde, versamelde gedigte, lirieke en enige ander materiaal wat jou inspireer o Navorsing oor kunstenaars wat jou geïnspireer het o Eksperimentering met media en/of verskillende tegnieke • Alle materiaal moet verband hou met die ontwikkeling van **jou** werk en **jou** besluite ondersteun.	
Prosestekeninge	• Ten minste 30% moet tekeninge wees om jou konsepontwikkeling te verduidelik.	
Aanbieding en algehele voorkoms	• Dit moet visueel interessant wees en 'n persoonlike benadering toon. • Jou bronboek moet uit gemiddeld 8–10 bladsye bestaan.	
	TOTAAL	**50**

ONDERWERP 2: DIE KUNSWERK

ASSESSERINGSKRITERIA	Dit sluit die volgende in:	Punte-toekenning
Keuse en gebruik van materiaal/tegnieke	• Geskiktheid van materiaal en tegniek volgens die konsep • Veilig en hanteerbaar • Tegniese vaardigheid	
Gebruik van formele kunselemente	• Die belangrikheid van kunselemente en kunsbeginsels, soos lyn, vorm, kleur, tekstuur, ruimte, ritme, balans, harmonie, proporsie en komposisie	
Geheelindruk van werk – oorspronklikheid, kreatiwiteit, innovering	• Ontwikkeling van nuwe, unieke en ongewone reaksies/oplossings	
Interpretasie en praktiese implementering van navorsing	• 'n Persoonlike interpretasie van 'n tema • Eksperimentering • Pak nuwe uitdagings aan	
Voltooiing en aanbieding van kunswerk	• Aandag aan detail • Taak in aangewese tyd voltooi • Aanbieding volgens taak	
	TOTAAL	**50**

VERKLARING VAN EGTHEID

VERKLARING VAN EGTHEID	
Hierdie verklaring moet deur die kandidaat voltooi en geteken word. Die onderwyser/toesighouer moet ook teken en dit dek alle bewyse voorgelê.	
Kandidaat:	**Datum:**
Ek verklaar dat die aangehegte NSS praktiese eksamen my eie, oorspronklike werk is en nie enige werk deur iemand anders as ek insluit nie. Ek het die eksamen volgens die instruksies en tydsbeperkinge voltooi.	
Kandidaat se handtekening:	**Datum:**
Onderwyser:	**Datum:**
Namens .... (sentrumnaam) bevestig ek dat, volgens my kennis, die voltooide, aangehegte werk die oorspronklike werk van die kandidaat hierbo is en dat dit onder die vereiste toestande voltooi is.	
Onderwyser se handtekening:	**Datum:**
Skoolhoof se handtekening:	**Datum:**

BYLAE A: ALGEMEEN

1. Daar word van die kandidaat verwag om EEN kunswerk in die PRAKTIESE DISSIPLINE te kies wat hy/sy HIERDIE JAAR GEKIES HET. Gespesialiseerde keuses sluit teken, skilder, beeldhouwerk, drukkuns, multimediawerk, fotografie, installasies, nuwe media, ens. in.
2. Party kandidate het die vryheid nodig om oor dissiplines te werk. Dit is in ooreenstemming met kontemporêre kunspraktyke. 'n Gespesialiseerde fokus in skilder kan die verkenning van driedimensionele werk en nuwe media insluit.
3. Kandidate se kunswerke word nagesien volgens die kriteria vir die vak, Visuele Kunste, en nie volgens die gespesialiseerde dissipline nie, bv. skilder en fotografie nie. In alle gespesialiseerde dissiplines moet daar 'n balans tussen tegniese (vorm) en konseptuele (inhoud) aspekte binne die benadering gekies, wees. Die kandidaat se bedoeling en benadering tot beide die tegniese en konseptuele aspekte van die werk, moet in aanmerking geneem word wanneer kunswerke geassesseer word.
4. Kontemporêre kunstenaars ontleen uit 'n oneindige verskeidenheid materiaal, bronne en style om kuns te skep. Kontemporêre kunstenaars wat binne die Postmoderne Tydperk werk, aanvaar die idee van 'kunssinnige pluralisme', die aanvaarding van 'n verskeidenheid kunsbedoelings en -style.
5. Vandag se kontemporêre kunswêreld toon 'n oorkruising/integrasie van media/tegnieke, wat beteken dat ons vooropgestelde idees en tegnieke voortdurend verander. Praktiese werk moet altyd deur kontemporêre kunspraktyk ingelig word. Dit moet tydens die nasien van eksamenwerk in gedagte gehou word.
6. Kreatiwiteit en individualiteit moet beklemtoon word.

BYLAE B: NUWE-MEDIA-/MULTIMEDIA-/DIGITALE KUNS, ENS.

Volgens die Kurrikulum-en-Assesseringsbeleidsverklaring (KABV) is daar geen voorskrifte oor gespesialiseerde dissiplines, soos donkerkamerfotografie, die maak van afdrukke, teken en beeldhoukuns nie. Onderwysers moet die KABV-dokument raadpleeg vir riglyne oor tradisionele gebruik en praktyke in kontemporêre skone kuns in hierdie dissiplines. Hieronder is algemene riglyne vir die grys areas in kontemporêre dissiplines: nuwe-media-/multimedia-/digitale kuns, ens.

Om in nuwe-media-/multimedia-/digitale kuns te werk, waarborg NIE hoë punte NIE.

BRONBOEK: NUWE-MEDIA-/MULTIMEDIA-/DIGITALE KUNS, ENS.

- Konsepontwikkeling en -uitvoering moet 'n belangrike rol in alle nuwe-media-/multimedia-/digitale werk speel. Bewys van die kandidaat se denkprosesse wat tot die finale uitvoering van die konsep in sy/haar werk gelei het, moet visueel sigbaar wees.
- Die bronboek moet bewys toon van:
  - **Relevante bronmateriaal** – eie bronne geskep met gebruik van sagteware of met die hand geskep en met verskeie digitale prosesse ingevoer
  - **Konsepontwikkeling** (duimnaelsketse, skryfwerk en/of 'n storiebord)
  - **Navorsing oor kunstenaars** wat soortgelyke benaderings volg
  - **Dokumentering van programme** wat gebruik is, bv. skermskote
  - **Ten minste 30%** moet tekeninge wees om konsepontwikkeling te verduidelik.

KUNSWERK: NUWE-MEDIA-/MULTI-MEDIA-/DIGITALE KUNS, ENS.

- Alle nuwe-media-kuns moet **kunssinnigheid bo tegniese vaardighede beklemtoon**. Met ander woorde, dit is nie die kandidaat se vaardigheid in 'n spesifieke rekenaarprogram wat geassesseer word nie, maar die estetiese uitvoering daarvan. Daarom is navorsing oor kontemporêre kunstenaars noodsaaklik om 'n eie kunswerk te skep. (Kandidate moet onderskei tussen die gebruik van hierdie nuwe media vir Visuele Kuns of Ontwerp, bv. musiekvideo's.)
- Die gebruik van rekenaartoepassings as hulpmiddels om konsep, ekspressiewe en formele kwessies te realiseer (soortgelyk aan hoe 'n skilder sy/haar kwas en verf sou gebruik)
- Kandidate moet konseptuele, estetiese, ekspressiewe en formele kwessies as fundamenteel tot die benadering beskou, kontekssensitiwiteit ingesluit.
- Persoonlike kontrole en uitvoer van werk
- **Aanbieding is belangrik:**
  - Videokuns en animasies word gewoonlik in kunsgalerye en -museums op 'n groot oppervlak geprojekteer om die kyker te oorweldig met 'n totale sensoriese ervaring. Alhoewel dit meestal nie by 'n skool moontlik is nie, moet die kandidaat die impak van die werk op 'n rekenaarskerm oorweeg.
  - In tweedimensionele digitale werk kan die finale kunswerk nie slegs 'n A4-afdruk wees nie. Dit moet 'n reeks van ten minste DRIE A4-werke wees wat narratief verbind is OF in ten minste A2 gedruk en gemonteer wees.
- In animasie-/videokuns moet ruimte, tyd, beweging, narratief, chronologie, interaksie van beeld en klank in ag geneem word.
- Kandidate **moet die klankbaan in animasie-/videokuns** sorgvuldig oorweeg. Dikwels verleen die klankbaan 'n 'musiekvideo'-gevoel aan die werk en weerspreek die boodskap. Kandidate kan hulle eie klanke skep.

DIGITALE FOTOGRAFIE

- Die minimum vereiste is VIER A4-verwante digitale afdrukke OF iets soortgelyks in grootte, bv. DRIE A3-afdrukke of EEN A2- of groter afdruk.
- Die foto's moet as EEN kunswerk **gekonseptualiseer en aangebied** word, bv. deur 'n narratief te volg.
- Plaas die digitale beelde op 'n CD en plaas die CD voor in die bronboek. Alle digitale sagtewareprosedures moet deeglik in die bronboek aangeteken word. Die kandidaat moet rekord hou van skermskote wat al die redigeringsbesluite wat geneem is, illustreer. Dit is die enigste manier om digitale werk as eg te verklaar, aangesien so baie digitale kunswerk op die internet vir aflaai beskikbaar is. Onderwysers moet die ontwikkeling van die kandidaat se digitale proses moniteer.
- Die bronboek moet die volgende insluit:
  - Die program wat gebruik is (bv. Adobe Photoshop 7)
  - Alle digitale sagtewareprosedures. Die kandidaat moet rekord hou van skermskote wat alle redigeringsbesluite illustreer.
  - Die hulpmiddels wat die kandidaat gebruik het om sy/haar beelde te manipuleer, met ander woorde verstellings gemaak, filters gebruik (verwringing, geraas, vertolking, skets), ens.
- Kandidate moet die aanbieding van die werk deeglik in ag neem.
- Kandidate wat hierdie opsie kies, moet hulself vertroud maak met kontemporêre ontwikkelings in digitale fotografie skone kuns.
- Fotografie, beide tradisioneel en digitaal, is nie net 'n tegniese oefening nie, maar sluit ook vrae oor estetika, bedoeling, inhoud, ens. by die assesseringskriteria in.

Assessering van fotografie:
- Interpretasie en kommunikasie van die tema. Kandidate moet in staat wees om verhoudinge/konneksies tussen beelde te vorm.
- Werk moet 'n hoë mate van oorspronklikheid en sterk kreatiewe eienskappe weerspieël. Dit moet as skone kuns lees, daarom is konseptualisering in die bronboek noodsaaklik.
- Beelde moet met mekaar en die tema verband hou. Geen lukrake keuse nie.
- Formele elemente en beginsels.
- Fotografie kan met ander media gekombineer word.

INSTALLASIE

- Installasies breek weg van tradisionele skilder- en beeldhouwerk deur driedimensionele ruimtes te skep wat kykers kan betree en deur 'n kunstenaar se prosesse en visies omring word. 'n Omgewing word geskep deur voorwerpe in die ruimte te rangskik, en omgewings wat die ruimte self verander of versterk.
- Dit moet ooreenkom met kontemporêre ontwikkelings in skonekuns-praktyke.
- Twee- en driedimensionele elemente in 'n omgewing.
- Kandidate kan klaargemaakte items ('ready-mades') gebruik.
- Kykerinteraksie met ruimte is belangrik.
- Sensitiwiteit vir kykerontvangs en interaksie op veelvuldige sensoriese vlakke.
- Installasiekunswerke moet beide tegnies en konseptueel volledig afgerond word. Daar moet uitgebreide navorsing en konsepontwikkeling in die bronboek wees om die kunswerk te regverdig.

UITVOERENDE KUNS ('PERFORMANCE ART')

- Beplan, dokumenteer en repeteer uitvoerende-kuns-stukke deeglik.
- Maak tekeninge deur die hele konseptualiseringsproses van die uitvoering.
- Dokumenteer uitvoerende kuns fotografies, videografies en met tekeninge en woorde.
- Gee noukeurig aandag aan die subtiele verskille tussen Uitvoerende Kuns ('Performance Art') as Visuele Kuns en Uitvoerende Kuns ('Performance Art') as Dramatiese Kuns.
- Vir die finale eksamen sal die dokumentasie van die opvoering geassesseer word en nie die werklike opvoering nie weens die aard van die eksamen- en modereringsproses.

Kopiereg voorbehou